

संपादकीय ... कराग्रे वसते लक्ष्मी..

अखेर डॉ. विजय केळकर बोलले. वस्तू आणि सेवा कर व्यवस्थेचे मूळ आरेखनकार असलेले डॉ. केळकर यांनी ही नवीन कररचना प्रणाली अस्तित्वात आली तेव्हापासून (२०१७) 'जीएसटी' विषयी चकार शब्द कधी काढला नव्हता.

वस्तू आणि सेवा कर व्यवस्थेचे (जीएसटी) मूळ आरेखनकार डॉ. विजय केळकर यांनी अखेर सात वर्षांनंतर जाहीर मतप्रदर्शन केले..

अखेर डॉ. विजय केळकर बोलले. वक्तु आणि सेवा करायची येथेच मूळ आरेखनकार असलेली डॉ. केळकर यांनी ही नवीन संस्था प्रामुली अस्तित्वात आली तेव्हापासून (२०१७) 'जीएसटी'विषयी क्वकर शब्द कधी काढला नव्हता. सुरुवातीच्या काळात या क्वकरनेची यांचेच गेली वे फेडाली. या क्वकरनेचें पण बाय वदत केले गेले. एखादा घडक कधी जीएसटीच्या आत, कधी बाहेर असे अनेकदा झाले. गुजरात विधानसभा निवडणुकांच्या तोंडावर खाखरा हा खांदपणार्थ समस्त भारतीयांसाठी जणू जीएसटावरयक आहे असे समजून त्यावारी कर कात कपात केलेली गेली आणि बाय निवडणुकांच्या विचार करतू गुद्वरांसाठी लंगरसाठी केेली जाणारी धान्यखंडी या क्वकरून पावळली गेली. तरीही डॉ. केळकर यांनी या काराविषयी जाहिर प्रतिक्रिया देणे नेहमीच ठाळले. जीएसटी हा अमर्यक्ष कर. तो थेष्ट प्रत्यक्ष काराप्रमाणे उत्पन्नशी निर्माडित नसतो. मरीब, श्रीरत असा भेधभाय कर कात सारळयॉवरक अमर्यक्षणाचे तों आकरला जातो. अशा या अमर्यक्ष काराप्रमाणे सुधारणां पं मरज डॉ. केळकर यांच्या अमर्यक्षतेखालील समित्याने २००० साली सुचवलेली. त्यानरत १० वर्षांनी तो मर्यक्षतात आला. त्यासाठी १४ ऑगस्ट १९४७ ची आठवण करून देईल असा मोठा सोळांख संदेश मर्यक्षती आयोजित केला गेला. हे सध्याच्या इव्हेंटीकरण संस्कृतीस तसे साजेसेच. पण लेकराच्या पढीचे पा निमका काय लागला याची फिकिर न काढता त्या लोकांन्या तीर्युषांनी कालीही सगळीच मोळांख केला म्हणून पण जीव्यांच्या गुणपतिकेलेत लेले तसे काही कधी होत नाहीत. जीएसटीचे तसे जाहिले. शेवटी या योजनेचे मूळ 'वर्गीकषाक' डॉ. केळकर यांनी योजाई आलेले मौर्ये वदतेच लागले. राजधानीतील भाषणात त्यांनी या योजनेच्या विवगम पावडवले. बाय केले आणि काही सुधारण सुचवले.

डॉ. केळकर तीत प्रमुख सूचना करतात. आताच्या पाच-साहस व वैविध्यवाद्या गुलतने एकाच एक सरसकट १२ टक्के इतकीच कट आकारणी केली जावी, ही पहिली. सध्या जोडणीत नियंत्रण बहुतांशी केंद्राकडून होते. यामुळे केंद्र आणि राज्य यांच्यात विवेकानंद निर्माण होते आणि केंद्रातील सत्ताधारी पक्षाची सत्ता ज्या राज्यांत आहे आणि नाही त्यांच्यात एक वर्णभेद होत राहतो. त्यामुळे केंद्रनिर्णयित जोडपटी परिघट ही केंद्रापासून अ-संलग्न करून तीस अधिक स्वायत्तय दिले जावे, ही दुसरी. आणि असे स्थानानंतर या क्रांतीत येणाऱ्या महसुलात स्थानिक स्वराज्य संस्थांनाही वाटा दिला जावा, ही त्वाची तिसरी सूचना. हे तीनही मुद्दे अत्यंत स्वागतार्ह आणि तसेच नितांत परजेचे आहेत. त्यामुळे या कारलाती अनावश्यक गुंतागुंती टाळू होतले. सध्याच्या राजकीय उन्मादात वातावरणामुळे असा विषय दुर्लक्षित राहायलाही शकण्यात अधिक. त्यात विद्यमान व्यवस्थेस तुलनेचे कमाणीचे वाडणे. या वास्तवाकडे दुर्लक्ष करू न डॉ. केळकर नेनी केलेल्या तीत अत्यंत महत्वाच्या सूचनांचे स्वागत आणि त्यावर मतप्रदर्शन आवश्यक ठरेल.

सद्यःस्थितौ आपल्याकडे शून्य, पाच, १२, १८, २८ टक्के वर अधिक दहा टक्के अधिभार अशा अनेक टप्प्यात जीएसटी कर आकारला जातो. तसेच पेट्रोल, डिझेल आणि मद्य या घटकांचा अंतर्भाव जीएसटीत नाही. हे दोन्हीही मुद्दे जीएसटीच्या मूल तत्वांचाला हेरताळ फसणारे आहेत आणि पल्ल्या दिवसांपासून या अशा 'दिव्यां' कोराच्या भ्रंशाने भ्रंशजबाबिणी सुरू आली आहे. देशाकडून 'हे आणि कोराच्याही घटकास या कर परिघाबाहेर

अनेक पालतव्यांवर नाहे, जे जीएसटीचे मूलभूत तत्व, त्याची सद्यःस्थितीत अनेक पातळ्यांवर कर आकारला जातो असल्याने अनेक कमी निर्मिती वा सेवादार यांचा प्रभाव असतो ते आणखण कमतीत वसी कर कसा लागू होईल, याचा. त्यातून लबाडया होतात. त्यात आपल्याच्या हे सुवातीचे काही सारख्याचदे भेदातून. नाममात्रातून उडय पिसाण्यातून तांदूळ विकल्यात तर कराचा एका आणि तीन बंदया पोल्यातून विकल्याचा त्यास दुरास दार ! अशा निबडोक वर्गीकरणांमुळे या कररचनेतील व्यंग अधिकच वाढले. शिवाय ईमन आणि मध्य यास करमाळयात आसल्याने कोणत्याही वस्तू/सेवा यांचा दरमितीती महत्वाचा असलात ईमन हा बडक कारबाहेरच राहिला. मासुळे विसंगती आणखीच वाढली. हे सर्व निर्माण बेतले जातात जीएसटी परिषदेत. तीत सर्व राज्यांच्या अर्थमंत्र्यांचा सभागार असतो. वरवर पाहता केंद्र सरकारी परिकर पडते निरर्थक येण्यास सार्थ्य आहे आणि त्या निर्मितीसही सरकाचा काही संबंध नाही, असे म्हणू शकते. हा लबाड युक्तिवाद धक्तागणित दिखण्यासाठी छान. पण तो शासकायांच्या सोटीटीवर इच्छणा नाही. या परिषदेत नकाराधिकारा अधिकार (वेटो) फक्त केंद्रास आहे आणि कोणताही प्रस्ताव राज्यांस मांडावयाचा असल तर त्यास किमान १० ते १२ राज्यांचे समर्थन असला लागते. ते समजा मिळाले आहे एवढाच बदलाचा काजून राज्यांचा कल असला; पण केंद्रास हा बदल मंजूर नसेल तर बदलाच्या बाजूच्या मतांचे प्रमाण पुरेकून पाताच्या तीनतुर्थास इशके होऊच शकत नाही. म्हणजे केंद्रास ते गंमंजूर ते प्रत्यक्षात येणे अशक्य. त्यातूनच केंद्र आणि राज्य यात खडेउड लागले असून ताम्या, पडिमं बंगलां यांसारख्या बाबतीत राज्यांनी वेगळी चूल मांडण्याची भाषा सुल केली आहे. तुर्त तरी आपला देश हे संघराज्य आहे, म्हणजे केंद्र आणि राज्ये या दोनीस कर अधिकार आहेत. पण जीएसटी परिषद सरळ सरळ राज्यांच्या अधिकाराचा संकोच करतो. अनेक राज्यांत केंद्रातील सत्ताची भाजपचीच सरकार असल्याने या रचनेस उघड विरोध केला जात नाही. तरीही वेडियुराच हे भाजपचेच नेते कर्नाटकाचे मुख्यमंत्री असल्यात त्यांच्या सरकारनेही याविरोधात मजूर लावला होता. त्यामुळे तसे. केळकर यांची दुरेस्ती सचनही तितकीच महत्वाची.

तिसरा मुद्दा जाहे तो दिवसंदिवस कमफलक होत चाललेल्या आपल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या. एखादी मुद्दी वगळता आपल्या अन्य अनेक शहरांस उरल्याचे काही सामान नाही. कसामसल हाती लागणारा मालमत्ता कर ह्य कर्मचाऱ्यांच्या वेतनासही पुरत नाही. बरे रज्य सरकारकडे काही मागणी ती तीरी दीवकर. कारण सगळे कर अधिकार स्व/मिवा कर घेऊन गेलो. राज्यांहाती पूर्वी 'विक्री कर', 'अवकारी' असे काही अधिकार असत. आता ते नाहीत. जीएसटीही हे सर्व काही काढून घेतले. त्यामुळे राज्यांचा नात अत केंद्रकळूंगी मजगत्या जीएसटीचा लागू पावल्याकडे दोळे लावून बसले लागी. राज्यांच्या आडताच नसेल तर मग त्याखालाग्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या पोषाव्या तजोरी येणार ? तेव्हा पहिली सूचना अमलता आली तर केंद्राच्या तिजोरीत काय आणू पावेल, दुसऱ्या सुधारणुणुळे केंद्राच्या स्वखुशीने जीएसटीचा आवाका वाढवतील आणि असे झाल्यास तिसरी सूचना प्रत्यक्षात आणता येईल आता दिदीही दिसते की चाललेल्या आपल्या शहरांच्या हातावर काही ठेकवता येईल.

“नवीन सरकारने जीएसटी रचनेत हे महत्वाचे बदल करावेत”, असा डॉ. केळकर यांचा सल्ला आहे. आपला आशावाद प्रत्यक्षात येईल, असेही त्यांस वाटत असू. खरे तर गेल्या सात वर्षांत डॉ.केळकर यांनी सर्वोच्च सत्ताकेंद्रापुढेही अनेकदा हे सुधारणा प्रस्ताव दिले असणार. तेव्हा त्यांचे काही सल्ले नवीन. पण ‘पुढच्या सरकार’ने ते तर करावे. सहज, सोप्या सरकारलेत लक्ष्मी असते. सरकारचा जितकी सुलभ-सोपी, तितके लक्ष्मीचे तार दा अधिक. या सत्यासाठी तरी कसुसुधारणा ळाव्यात, ही आशा. ★★

‘हा’ एक ड्रायफूट्स खाल्ल्याने खराब कोलेस्ट्रॉल इपाट्याने होईल कमी

हा।प्या।पि।प्या।प्या।
 चुकीच्या सवयी, बैठी
 जीवनशैली आणि व्यायामाचा
 अभाव यामुळे कोलेस्ट्रॉलची
 पातळी वाढते. फक्त सेवनाची
 द्रव्ये आणि डाक्टरांकडून
 जणू घ्यामिरोगे अन्वयसाठी
 हृदय निरोगी ठेवणे आवश्यक
 आहे. तुमचे हृदय निरोगी
 ठेवण्यासाठी आणि योग्य
 कारणांसाठी तुम्ही तुमचे
 रक्तदाब आणि कोलेस्ट्रॉल
 पातळी नियंत्रित करणे महत्वाचे
 आहे. कोलेस्ट्रॉल ही गंधीर
 समरूप केली आहे. शरीरातील
 सध्या कोलेस्ट्रॉलचे उच्च प्रमाण
 तुम्हाला हार्ट अटॅक आणि
 स्ट्रोकचा धोका निर्माण करू
 शकते. रक्तातील खाराब
 कोलेस्ट्रॉलची वाढती पातळी
 तुमच्या हृदयाच्या
 आरोग्यासाठी अत्यंत
 धोकादायक आहे.
 खाणप्याप्याच्या चुकीच्या
 सवयी, बैठी जीवनशैली आणि
 व्यायामाचा अभाव यामुळे
 कोलेस्ट्रॉलची पातळी वाढते.

फायबर आणि जीवनसत्त्वे जास्त आहेत. मनुकामध्ये फिनोलिक संयुगेसारखे अँटिऑक्सिडेंट्स

मार्त करतले”, असे एका आंगियाचा हवाला देत त्यांनी सांगिले. चार आवडत्यांकडे दररोज एक मुनका घेण्याने कोलेदुल्लूची पाठळी कमी होते. मुनकांमध्ये ब्रिटिष्मनी सि मुबलक प्रमाणात असते. अशा प्रस्थितिते ते मुन्नी प्रक्रिफार शक्ती वाढवण्याचे काम करते. मुनका हा अमुलनगरात आहारा लाठी फायरमध्ये समुद्र आहे, जमुमुचे आढाव्यांनी हलाचाल स्पर्धास्थानास मदत करते. मुनकां मधील अँटी-अक्सिडंटस बँड कोलेदुल्लूकनी काम करणारा असतो. ज्यु कोलेदुल्लू वाढवण्यास मदत करते, जमुमुचे खास संकल्लोलेन सुधारते आणि हृदय मारोगी राहते. मुनका हृदयाच्या आरोप्यांनी खरोखरच फायदेशरीर आहे, कारण त्यात अँटीऑक्सिडंट्स

शी संबंधित असतात चार आवडते दिवसातून एक मुनका आढाव्याने कोलेदुल्लूची पाठळी कमी होण्यास मदत होते.

★ ★

उष्ण तापमान

उष्ण तापमानामुळे आपल्या ला डीहायड्रेशन सन स्टोके आपल्या सनटन होऊ शकतो. जाणून घेऊया उष्ण तापमानात सन स्टोके आपण सन टन पासून त्याचे जी काळजी करी घ्यावी. उन्हाळ्यात उष्ण तापमानामुळे आपल्या शरीरात अनेक बदल होतात. वातावरणात अधिक उष्णता असली की आपल्या शरीरात अतिरिक्त थकवा

‘सद्गुरु’ नावाने ओळखले जाणारे जग्गी वासुदेव यांना १७ मार्च रोजी मेंदूत रक्तस्राव झाल्याने रुग्णालयात दाखल व्हावे लागले.

डॉ. हमीद दाभोलकर
मनोविकारतज्ज्ञ, मअंनिस
कार्यकर्ता

आधुनिक उपचारांवर
टोकाची टीका करणारी, केवळ
ध्यानधारणेने आजार दूर होऊ
शकतात, असे दावे करणारी
व्यक्ती स्वतः आजारी
पडल्यावर आधुनिक
वैद्यकशास्त्राची मदत घेत
असेल, तर या दाव्यांची
सार्वजनिक चिकित्सा करणे
आपले कर्तव्य ठरते.. 'सद्गुरु'
नावाने ओळखले जाणारे जगजी

पासुदेव यांना १४ मार्च रोजी
रंगत रक्तसाव झाल्याने
रंगुलत दात दाखल व्हावे
लागले. रक्तसाव होण्याच्या
जवळ पास एक आठवडा
आधी पासून रक्तदाबा
नादल्यामुळे त्यांचे डोकू दुखत
होते. त्यांनी स्वतःच्या
आरोग्याकडे दुर्लक्ष केले. दुसरे
बळक वल्यामुळे त्यांच्या
शरिराच्या केल्याची माहिती
'ईशा फाऊंडेशन'ने दिली.
दिल्लीमधील अपोपो
रुग्णालयात त्यांचा उपचार
करण्यात आहे. शरिराच्या
आणि इतर औषधोपचारांनी
त्यांचा त्रास आता कमी
आणून आला. चांगलीच
अशी की, आता त्यांची प्रकृती
उत्तम आहे आणि त्यांना बरी
पाठवण्यात आला आहे.
एखादा व्यक्तीने आजारपण
ही त्याची खासगी बाब आहे.
त्याविषयी सार्वजनिक चर्चा
करण नये, असा संकेत आहे,
परू जय हे आजारेपर्यंत
आधुनिक चिन्तानाम्या
मध्यामातून मिळणाऱ्या
उपचारांवर टोकनी टीका
करणाऱ्या, डॉक्टरकडे
जाण्याची काहीही गरज नाही,
केवळ अंधाऱ्याने जाऊ
आणून धरू पडवले जाऊ
शकतात असे दावे करणाऱ्या
व्यक्तीचे असेल आणि त्या
व्यक्तीला आध्यात्मिक शिष्यांना
दिलेल्या सल्ल्याच्या विरोधात
स्वतःच आधुनिक वैद्यक
शास्त्राची मात घ्यावी लागत
असेल त

सार्वजनिक चिकित्सा करणे
आपले कर्तव्य ठरते. माणूस
जसजसा सुशिक्षित होईल,
तसा अंश्रुध्वा आोअप
गळून पडतील, अंश्रुध्वा
निर्मूलनाचे कार्य स्वतंत्रपणे
करण्याची गरज काय, असा
प्रश्न अनेकदा विचारला जातो.
जमी वासुदेव आणि त्यांचे
पाठीराखे यांच्यावर नजर
ठाकली तर या प्रश्नाचे उत्तर
सहज मिळते. जमी वासुदेव
यांचे बहुतांश शिष्य हे

तामुळे होतो स

उच्चशिक्षित आहेत. स्वतः जमीन वासुदेव अस्खलित इंग्रजी बोलतात. एवढेच नव्हे, इंग्रजी भाषेत ज्याला स्लॅंग म्हणजे शिवराळ भाषा म्हणतात त्यातील काही शब्दही ते अनेकदा वापरतात. ते थेट चमत्कारांचा दावा करत नसले, तरी जागोजागी अशास्त्रीय विधाने

करताना
दिसतात.
ही विधाने
करताना ते
भाषा मात्र
आधुनिक
विज्ञानातील
वापरतात.
ब्रेन, हॉर्मोन,
न्यू रॉन

भाषुनक वलवानतल अनेक संज्ञा लवणु बोलथान वेतत. हरे शब्द केवल वैज्ञानिकता आभास नरुण नकुण कणसाडी वापरलेले असतात, जसे वलवानाच्या नावावर अंधधुरण परसरवारणे ‘रुडालजान’ हे केवल वलवानाची परिभाषा वापरते पण वलवानाची कार्यपद्धती वापरत नाही, तसेच जगगी वायुदेव थाने बोरणे असते. आपण सांत असलेल्या र्थां पद्धतीने मैनुलीत परिणेत २४० टक्के अधिका पुर्ननिर्माण होते, असे ठावे ते करतात. ज्या ध्यानधारणा पद्धती ने स्वतात त्या वापरल्या शरीररुडाल जे स्वतःला बरे करते, डॉक्टरके वलवानाची वेळ येत नाही, असेल त्याचे म्हणेणे आहे. आता सीतीय ग्रयेक वलवाना थोडेबहुत तथ्य आहे. जसे, मानवी शरीराची स्वतःची सीतीयकरशक्ती असते आणि सीतीय दुखणी बरी करण्या साठी केवल त्या प्रतिकार शक्तीला बळ देणे उपयोगी पडते, हे खरेच आहे. अगरदी तीव्र आजारात देखील कसलेले डॉक्टर या मानवी शरीराच्या प्रतिकारशक्तीचा उपयोग रेणूपाचा ते करण्यासाठी करून घ्याया प्रयत्न करतात, पण याचा अर्थ मानवी शरीर स्वतःचे स्वतः बरे होते आणि डॉक्टरकडे जाण्याची गरज भासत नाही असे होत नाही! मुख्य उद्देशजी संभाषण करतात, सर्वज्ञानी असल्याचा आन आपातत, त्यामळे अनेक वेळेने लोक

बळावले, असे त्यांच्या ईशान्या
फाऊंडेशनने सांगितले आहे, पण
अशा वेळी मेंदूतील पेशी
ध्यानाच्या माध्यमातून स्वतःला
दुरुस्त करतील हा लोकांसाठी
सांगितलेला मार्ग न अनुसरत
जगमी वासुदेव यांनी आधुनिक
वैद्यकीय उपचार घेतले. जगमी
वासुदेव यांनी उपचार घेऊन बरे

होणे योग्यच होते, पण या
पापूभूमीच वरसे विज्ञाना-
आपल्या युकांची कवुनूने देऊ-
पुढील भारीत दुस्करत होते, तसे
जग्गी वासुदेव करतील याची
त्यांची शक्यता नाही. आता
फारश्या पाठीराख्यांनी- जग-
वासुदेव हे खरे तर जाण-
कल्याण त्यांच्यात प्रचंड मग-
असतात, त्यांच्या अनुयाय्या-
गुरे संकट त्यांनी स्वतःच
घेतले, त्यामुळे त्यांना त्रास
झाला, असे दावे करणारे
सुखात केली आहे. जग्गी
वासुदेव यांनी आधुनिक
विज्ञानाचा आधार घेतला
आहेत, तरी ते त्यांच्या भोला
शक्तीनेच बरे झाले, असेदेखील
सांगण्यास सुखात केली आहे
तंत्र-मंत्र, गंडेदारे, तांजोरी, ब्रह्म-
योग यांच्या बद्दल, फक्की, पाद्री
यांच्या बाबती विद्विस्तांवर
आणि त्यातील फोलपणा
दाखवणे हे तुजुनेने खुषच सो-
पसतात, तरीही खूप लोकां त्यात
फसतात. जग्गी वासुदेव
यांच्यासारखे खरे आणि खोटे
यांचे बेगमाल मिश्रण करणे
आधुनिक विज्ञानाची भाषा
वापन- वैज्ञानिक दृष्टिकोना कडे
मात्र जाणीपूर्वक दुर्लक्ष करणे
अशी घ्याती फसवणुकीची
निरोधतात लढाई अधिक
अवघड आहे, हे आपण सर्वांनी
लक्षात घेणे आवश्यक आहे.
दुसऱ्या बाजूला आधुनिक
विज्ञाना भारूत ते दृढकीय
व्यवसाय देखील सागळे
आलेबले आहे असे अजिबात
नाई म्हण आणि हॉक्कर

संबंध कधी नव्हे इतके ताणलेले
गेले आहेत. वैद्यकीय उपचारांचा
खर्च अनेक ठिकाणी सामान्य
माणसांना परवडत नाही
आधुनिक उपचार पद्धतींमध्ये
अनेकदा रुग्णांच्या सांस्कृतिक
जाणिव्या, त्यांच्या वैद्यकीय मंद
घेण्याच्या पद्धती, वैद्यका
शास्त्रविषयी त्यांच्या मनात
असलेले समज-गैरसमज समजून
घेण्यासाठी पुरेसे प्रयत्न केले
जात नाहीत. रुग्ण आणि त्याच्या
नाते वार्डकाला न हिणवता संवा

ती घ्या तुमच्या त

शाणैये यां सारख्या अनेक
 गोष्टींमध्ये सुधारणा करण्या
 साठी मोठा वाव आहे. फरक
 छत्रविज्ञान आणि त्याच्या
 नावावर चालणारी भौदुमिरी
 आणि आधुनिक विज्ञान
 यातील सर्वात मोठा फरक
 म्हणजे आधुनिक विज्ञान हे
 सर्वज्ञान असल्याचा दावा करत
 नाही। अस्पष्टपणेचे काही
 विशेष शक्ती आहे किंवा
 'लाख दुखों की एक दवा
 आहे' अस्पष्टपणेच दावा करत
 नाही. आधुनिक विज्ञानाच्या
 प्रत्येक भाषावी चिकित्सा
 कोणाच्या हि मायाच न दुखावता
 करता येते जे जगा विसुद्ध,
 रामादेव बाबा
 यांच्यासारख्याला कोणत्या
 बाबतीत शक्य नाही. अशा
 स्वयंघोषित बाबा-बुवांमधील
 आमचं राम रक्षी, आसाराम
 हे आज तुम्हाला आहेत. रामदेव
 बाबा यांच्यावर
 आनंदडल्याला सर्वांचे
 न्यायालय तशेच ओढात आहे.
 हे आपण विस्मयित करू नये,

सरतेशेवंदी अशा
परिस्थितीत अहं सामान्य
व्यक्ती म्णून आपण काय
करवी, ह्यभ्र शिल्लक राहो.
आण हे समजून घेतले पाहिजे
की जीवातीना प्रत्येक जटिल
प्रश्नाची उत्तर विज्ञानातूनच
माहीत, पण वैज्ञानिक दृष्टिकोन
म्हणजे आपल्या बुद्धीमात्र
कायमातून आल्या गोष्टीमात्रा
काकारापर भाव समजून घेणे,
ही उत्तरे शोधण्याचीमात्रातून
उपलब्ध असलेली सर्वात
उपयुक्त आणि भ्रमाची पद्धत
आहे. यापलीकडे मानवी
बुद्धीला जी कोडी आणि सुट्टी
नाहीत, त्याच अनेक गोष्टी
आपल्या आयुष्यात आणिल्या
आजुबाजू ला शिल्लक राहतात.
राहतात. त्याचा जादू उत्तरे
शोधण्यावेळी शोधून दृष्टीने
जितके शक्य आहे तितके कष्ट
आणि जे शक्य नाही त्याचे
आहे तसा स्विकार करणे
कीश्रम्य लावणे आपल्यातीत
प्रत्येकाला शक्य आहे.
मांडनाबा म्हणत युरानी
“माझा कोणी ग्रह नाही आणि
मी कुणाचा चेला नाही” हे वाक्य
थोडे कठोर वाटले तरीदोषाने
आणून ते विस्मरत करीताने
“सरह वाक्य सायदेन वाच”

उत्तरे शोधण्यासाठी असलेली
वहिवात सोडून विदा करंदीकर
हे वाच्य थोडे कठोर वाटले
तरीदेखील आपण ते विस्मरता
कामा नये. 'सद्गुरु वाचून
सापडेना वाच' ही उत्तरे
शोधण्यासाठी असलेली वहिवात
सोडून विदा करंदीकर म्हणतात,
त्या प्रमाणे 'सद्गुरु वाचून
सापडेना सोय!' हा विश्वास
मनात ठेवला पाहिजे. दासचे
दामपत्य नव्हे ज्ञानाचा तोच एक
हुकमी मार्ग आहे. ★★

गवेची काळजी

ਸਦਗੁਰੂ ਵਾਚੂਨ ਸਾਪਡੇਲ ਸੋਧ !

'सद्गुरु' नावाची ओळखले जाणारे जगाचे वासुदेव यांना १७ मार्च रोजी मेंदूत रक्तदाब झाल्याने रुग्णालयात दाखल व्हावे लागले.

डॉ. हर्माद दाभोलकर मनीषाकारतज्ज्ञ, मअंनिस कार्यकर्ता

आधुनिक उपचारावर टेकाची टीका करणे, केवळ ध्यानधारणेने आजार दूर होऊ शकतात, असे दावे करण्याची व्यक्ति स्वतः आजारी पडल्यावर आधुनिक वैद्यकशास्त्राची मदत घेत असले, तर या दाव्यांची सार्वजनिक चिन्तिकेला करणे आपले कर्तव्य ठरते. 'सद्गुरु' नावाने ओळखले जाणारे जगी मासुदेव यांना १७ मार्च रोजी मेंदूत रक्तदाब झाल्याने रुग्णालयात दाखल व्हावे लागले. रक्तदाब होण्याच्या जवळ पास एक आवडडा आधी पासून रक्तदाबाब वाढल्यामुळे त्यांचे डोके दुखावत होते. त्यांनी स्वतःच्या आरोप्याकडे दुर्लक्ष केले. दुखाणे बळ वळविले त्यांच्या मेंदूवर सक्रियते केल्याची माहिती 'ईशा फाउंडेशन'ने दिली. दिल्लीमधील अपोलो रुग्णालयात त्यांच्यावर उपचार करण्यात आले. शास्त्रीय आणि इतर औषधोपचारांनी त्यांच्या त्रास आटोक्यात आणण्यात आला. चांगली गोष्ट अशी की, आता त्यांची प्रकृती उत्तम आहे आणि त्यांना घरी पाठवण्याचा आदेश आहे.

एखाद्या व्यक्तीने आजारापर ही त्याची खासगी बाब आहे. त्याविषयी सार्वजनिक चर्चा करू नये, असा संकेत आहे, पण जर हे आजारापणे आधुनिक विज्ञानाच्या माध्यमातून मिळणाऱ्या उपचारावर टेकाची टीका करणाऱ्या, डॉक्टरकडे जाण्याची काळजी गरज नाही, केवळ ध्यानधारणेने मेंदूचे आजार दूर पडवले जाऊ शकतात असे दावे करण्याच्या व्यक्तीचे असेल आणि त्या व्यक्तीला आयुष्या शिथल्या दिलेल्या सल्ल्याच्या विरोधात स्वतःच आधुनिक वैद्यक शास्त्राची मदत घ्यावी लागत असेल, तर मात्र त्याची सार्वजनिक चिन्तिकेला करणे आपले कर्तव्य ठरते. माणूस जसजसा सुशिक्षित होईल, तशा अंधश्रद्धा आपोआप गळून पडतील, पण अंधश्रद्धा निर्मूलत्वाचे कार्य स्वतंत्रपणे करण्याची गरज काय, असा प्रश्न अमेकदा विचारला जातो.

जगी वासुदेव आणि त्यांचे पार्टीझाळे यांच्यावर त्रास टाकली तर या प्रश्नाचे उत्तर सहज मिळते. जगी वासुदेव यांचे बहुतांश शिष्य हे उच्चशिक्षित आहेत. स्वतः जगी वासुदेव अस्खलित इंग्रजी बोलतात. एवढेच नव्हे, इंग्रजी भाषेत ज्याला स्टॅंग म्हणजे शिवराजभाषा म्हणतात त्यालाही काही शब्दही ते अनेकदा वापरतात. ते थेट चक्रवर्त्यांना दावा करत नसले, तरी जमीनगोणी अशास्त्रीय विधाने करताना दिसतात.

ही विधाने करतात ते भाषा मात्र आधुनिक विज्ञानातील वापरात नाही. ब्रेन, हॉर्मोन, न्यू रॉन आधुनिक विज्ञानातील अनेक संज्ञा त्यांच्या बोलण्यात येतात. हे शब्द केवळ चीनीनिष्कर्षांच्या अभ्यास निर्माण करण्यासाठी वापरलेले असतात. जसे विज्ञानाच्या नावावर अंधश्रद्धा परसारिणारे 'छाप्रविज्ञान' हे केवळ विज्ञानाची परिभाषा वापरते पण विज्ञानाची कोणतेही वापरत नाही, तसेच जगी वासुदेव यांचे बोलणे असते. आणख सातत असेल्येच्या ध्यान पद्धतीने मेंदूतील शेतीचे २४० टक्के अनेक पुर्नार्मित होतं. असा दावा ते करतात. त्या ध्यानधारणा पद्धती ते सांगतात त्या वापरल्यास शरीर स्वतःच स्वतःला बरे करते, डॉक्टरकडे जाण्याची वेळ येणार नाही, असेही त्यांचे म्हणणे आहे. आता यातील प्रत्येक दाव्यात शोधवूंदू तथ्य आहे. मानवी शरीराची स्वतःची प्रात्मिकाशक्ती असते आणि सौम्य दुखाणे बरी करण्यासाठी केवळ त्या प्रात्मिकाशक्तीला बळ देणे उपयोगी पडते, हे खरेच आहे. अगदी तीव्र आजारात देखील कसलेले डॉक्टर या मानवी शरीराच्या प्रात्मिकाशक्तीचा उपयोग करून घेण्याचा प्रयत्न करतात. याचा अर्थ मानवी शरीर स्वतःचे स्वतःचे होते आणि डॉक्टरकडे जाणे जाण्याची गरज भासत नाही, असा होत नाही ! सदुरू इंंग्रजीत संभाषण करतात, सबंजाती असल्याचा, सबंजाती असल्याचे भारावून गेलेले लोक माणस सदुरू सांगतील ते छरे माणूस चालतात. या समजण्याचा प्रयत्न असा होतो की, शास्त्रिक तत्वाची लक्षणे असूनही तज्ज्ञ डॉक्टरला दाखवण्याची गरज असताना देखील केवळ अनुकी सामिलेले आहे म्हणून अनेक लोक आपले दुखाणे अंगावर काढतात. परिणामी आजारा बळवतो. आजाराचे घुम रिमाण संबंधित व्यक्तींना भोगावे लागतात. स्वतः जगी वासुदेव यांपेक्षाही त्यांचे दुखाणे अंगावर काढल्याने ते

मामुळे होतो सन स्टीक ? अस

जाणवू शकतो. हे तुमच्या आरोप्याच्या धोरणाकडून ठरू शकते. उष्ण तापमानामुळे आपल्याला डीहायड्रेशन सन स्टीक आणि सन डें होऊ शकतो. जाणून घेऊया उष्ण तापमानात सन स्टीक आणि सन डें पासून त्वचेची काळजी काशी व्हावी. हजेरील उपग्रोचे प्रमाण वाढवी की लगेच त्वचेच्या परिणाम आपल्या त्वचेवर होतो

आपली त्वचा सतत कोरडी पडायला लागते. यासाठी दीर्घ काला प्रमाणात पाणी आणि फळांच्या रासे सेवन करू शकता यामुळे तुमच्या शरीराला पर्याप्त हायड्रेशन मिळेल. सन स्टीककडे आपल्या त्वचेवर लालसरपणा येतो किंवा कधी कधी लालसरपणा अधिक घट्ट होऊ शकतो. यापासून त्वचेचे रक्षण करण्यासाठी तुम्ही सनस्क्रीन

झाडवले, असे त्यांच्या ईशा फाऊंडेशनने सांगितले आहे, पण अशा वेळी मेंदूतील पेशी ध्यानाच्या माध्यमातून स्वतःला दुरुस्त करतील हा लोकांसाठी सांगितलेल्या मार्ग न अनुसरता जमीनी वासुदेव यांनी आधुनिक वैद्यकीय उपचार घेतले. जमीनी वासुदेव यांनी उपचार घेऊन बरे

होणे योग्यच होते, पण या पाश्चात्तमीय बरे जसे विज्ञान आपल्या चुकांची कसली देऊन पुढील धोरण दुरुस्त करते, तसे जमीनी वासुदेव करतील याची फारशी शक्यता नाही. आताच त्यांच्या पाठोराव्यांवर जमीनी वासुदेव हे खरे तर जगाचे कल्याण करण्यात प्रचंड मग्न असतात, त्यांच्या अनुयायांवर येणारे संकट त्यांनी स्वतः वाट घेतले, त्यामुळे त्यांना त्रास झाला, असे दावे करण्यास सुरुवात केली आहे. जमीनी वासुदेव यांनी आधुनिक विज्ञानाचा आधार घेतला असला, तरी ते त्यांच्या आंतरिक शक्तीनेच बरे झाले, असेदेखील सगळ्यास सुवात केली आहे. तंत्र-मंत्र, गंडेदारे, तांत्रिक, क्रॉस देणारे बाबा, फकीर, पाद्री यांच्या दायवी चिकित्सा करणे आणि त्यातील फोलपणा दाखवणे हे तुजुनेने सुख सोंपे पसंतेत, तरीही खुग लोकां त्याला फरसात. जमीनी वासुदेव यांच्यासारखे खरे आणि खोटे दोघे बेमालूम मिश्रण करणारे, आधुनिक विज्ञाना भाषा वापरून वैज्ञानिक दृष्टिकोना कडे मात्र जाणीवापूर्वक दुर्लक्ष करणारे अशा फसवणुकी विरोधातील लढाई अधिकच अवघड आहे, हे आपण सर्वांनी लक्षात घेणे आवश्यक आहे. दुसऱ्या बाजूला आधुनिक विज्ञाना धारित वैद्यकीय व्यवसायात देखील सगळेच आलबेलेत आहे असे जाणवत नाही. रुग्ण आणि डॉक्टर यांचे संबंध कधी नव्हे इतके ताणले नव्हे आहेत. वैद्यकीय उपचारांचा खर्च ओढणी ठेवणारी सामान्य माणसांना परवडत नाही. आधुनिक उपचार पद्धतीमध्ये अनेकदा रुग्णांच्या सद्गुणाला कमी जाणवते, त्यांच्या वैद्यकीय मरदा घेण्याच्या पद्धती, वैद्यक शास्त्राविषयी त्यांच्या मनात असलेले समज-नैरसमज समान ठेवण्यासाठी पुरेसे प्रयत्न केले जात नाहीत. रुग्ण आणि त्याच्या नातेवाईकांना न हिणवता संवाद

साधणे या सारख्या अनेक गोष्टींमध्ये सुधारणा करण्यासाठी मोठा वाव आहे. पण छद्मविज्ञान आणि त्याच्या नावावर चालणारी भोवतणी आणि आधुनिक विज्ञाना यातील सर्वात मोठा फरक म्हणजे आधुनिक विज्ञान हे सर्वज्ञान असल्याचा दावा करत नाही! आख्यायिके काही विशेष शक्ती आहे किंवा 'लाख दुकाने की एक दवा आहे' असादेखील दावा करत नाही. आधुनिक विज्ञानाच्या प्रत्येक दाव्याची चिकित्सा कोणत्याही भावना न दुखातता करता येते जे जमीनी वासुदेव, रामदेव, बाबा यांच्यासारख्यालोकांच्या बाबतीत शक्य होत नाही. अशा स्वयंघोषित भावा-बुद्धीमधील रामपाल राम रहीम, आसाराम आणि हे अजुंठागत आहेत. रामदेव बाबा यांच्यासारखे आठावडयांवाला सर्वोच्च न्यायालय तिसऱ्या ओढात आहे, हे आपण वास्तवता माना ये.

सरते शेवटी अशा परिस्थितीत एक सामान्य व्यक्ती म्हणून आपण काय करणे, हा प्रश्न शिस्त राहो. आपण हे समजून घेतले पाहिजे की जीवनवाती घेरले जलिल प्रश्नाची उत्तरे विज्ञानाकडेदेखील नाहीत, परे वैज्ञानिक दृष्टिकोना म्हणजे आपल्या बुद्धीच्या माध्यमातून या गोष्टीमागचा कार्यकारण भाग समजून घेणे. ही उत्तरे शोधण्याचीमानवाला उपलब्ध असलेली सर्वात उपयुक्त आणि प्रभावी पद्धत आहे. यापलीकडे मानवी बुद्धील की ओढी आज सुटत नाहीत, अशा अनेक गोष्टी आपल्या आयुष्यात आणि आजूबाजू ला शिरलकत राहतात. त्यांना जाऊई उत्तरे शोधण्यापूर्वीच शास्त्रीय दृष्टीने जितके शक्य आहे तितके करणे आणि जे शक्य नाही त्याचा आहं तसा स्वीकार करणे हेच कौशल्य रचिकरे आपल्यातील प्रत्येकाच्या शक्य आहे.

गाडेगेबाबा म्हणत त्याप्रमाणे, 'माझा कोणी गुरू नाही आणि मी कुणाचा चेला नाही!' हे वाक्य थोडे कठोर वाटले तरीदेखील आपण ते विस्मरता माना ये. 'सद्गुरू वाचून सापडेना वाट' ही उतरे शोधण्यासाठी असलेली व्हिवादात सोडून विद्य कदीकर म्हणतात, त्या प्रमाणे 'सद्गुरू वाचून सापडेना सोप' हा विवादास समान ठेवला पाहिजे. दासाचे दासपण नव्हे होण्याचा तोच एकच हुकुमी मार्ग आहे. ★★

गी ध्या तुमच्या तत्वेची कालजीनी

वापरू शकता. उन्हाळ्यात सनस्कृत वाचनापेथे असंख्य फावडे आहेत तुम्ही बाहेर जाण्यापूर्वी किमान ५ ते २० मिनिटे आधी सनस्कृत तालवली घ्यावे. यामुळे सन ईत होण्याची शक्यता कमी होते. उन्हाचे जाताना तुम्ही सनगलासेस वापरू शकता कारण अधिक उष्णतेमुळे आपल्या डोळ्यांना देखील त्रास होतो. उन्हाचे

हानिकारक किरणांचा परिणाम आपल्या डोळ्यांच्या कॉर्नियेच्या आस्रण रितानात होतो यामुळे सनगलासेस घालणे आवश्यक आहे. उन्हात बाहेर जाताना सन ईत पासून वाचनापेथसाठी तुम्ही गडद रंगचे कपडे घालून पाहिजेत कारण हे रंग जास्त यूवी किरण शोषून घेतात. यामुळे सन ईतचा धोका कमी होतो.

शेतकऱ्यांचे १ लाख ६० हजार पर्यंतच्या कर्जावरील मुद्रांक शुल्क माफ

मुंबई : शेतकऱ्यांच्या एक लाख ६० हजार रुपयांपर्यंतच्या कर्जासाठीचे मुद्रांक शुल्क माफ करण्याची घोषणा मुख्यमंत्री तथा एकांनध रशंदे यांनी आज येथे केली. बौडळ्यातील किसान क्रेडीट कार्डच्या डिजिटल प्रकल्प जनसमर्थना शुभारंभ ठूक श्राव्य प्रणालीच्या माध्यमातून मुख्पत्र्यांच्याल्या हस्ते झाला. या कार्यक्रमात हे घोषणा केली.

‘सरकार शेतकऱ्यांच्या पाठिशी उभे’
राहणारे आहे. डिजीटल क्रांतीचा वापर
शेतकऱ्यांसाठी करण्याचा पंढरनाथ नरेंद्र
मोदी यांच्या या डिजीटल प्रकल्पामुळे
शेतकऱ्यांच्या जीवनात क्रांती येणार आहे,
असेही मुख्यमंत्री श्री. शिंदे यावेळी म्हणले
कृष्यमागत मुख्यमंत्र्यांच्या हस्ते बीज
जिल्ह्यातील २२ शेतकऱ्यांच्या खात्यात
रिक्सा क्रेडीट कार्डच्या माध्यमातून शेट
करमान एका किळद्वारे जमा करण्यात
आली. या कार्यक्रमास राज्यचे कृषिमंत्री
धनंजय मुंडे, उपदानत शास्त्र्या मंत्री शंभूराज
देसाई, क्रीडा व युवक कल्याण मंत्री संजय
बनसोडे, आमदार बालाजी कल्याणकर,
आमदार संजय रावळ, कृषि विभागाचे
अतिरिक्त मुख्य सचिव अनूप कुमार, कृषि
आयुक्त अर्ज. प्रवीण गेसाव, विभागाचे
अधुपात मधुकरराजे अर्जंद, जिल्हाधिकारी
मोदी. मिशन-६३ अदी मान्यवर उपस्थित
होते. फ्लोअर-६३ डिजीटल कार्डच्या
या जनसमर्थन प्रकल्पासाठी देशातील
दोन जिल्ह्यांची निवड करण्यात आली.
त्यामध्ये बीज जिल्ह्याचा समावेश करण्यात
आला. बीज जिल्ह्यातील महसूल, कृषि आणि
विविध विषांमानी एकत्र येऊन गेल्या काही
दिवसांत ४ लाख ७५ हजार शेतकऱ्यांची
नोंदणी करून त्यांचे फार्मअप आयडी तयार
केले आहेत. याशिवाय दोन अंपॉबीही निर्मिती
करण्यात आली आहे. या प्रणालीद्वारे
शेतकऱ्यांच्या कागदपत्र विवरीती आणि
बसल्या अल्पमुदतीच्या कर्जासाठी अर्ज
करता येतो. याशिवाय या आयडीमुळे

बीड मधील किसान क्रेडिट कार्ड डिजीटायझेशन - जनसमर्थ प्रकल्पाचा शुभारंभ
एका क्लिकने शेतकऱ्यांच्या खात्यात पीक कर्जाची रक्कम जमा

तत्त्वानां शासनाच्या अन्य योजनांसाठीही अर्ज करणे आणि त्यापेथे सुलभ होणार आहे.

“अंमलदंडी, लोपधेणूक, शोकांकडून या प्रकल्पाचे कार्यान्वयन केले जात आहे. मुख्यमंत्री श्री. शिंदे म्हणाले, आम्हचे सरकार सर्वसांमन्यांथे आणि शेतकऱ्यांथे आहे. आम्हांस सरकार बळीज्यांथे आहे, याचा आम्हाला अभिमान आहे. शेतकऱ्यांच्या अतिवृष्टी, लागीं अशा नैसर्गिक संकटात आपण त्यांणीं भरभरून मदत केली आहे, आपला देश कृषि प्रधान आहे. आपण शेतकऱ्याला केंद्रबिंदू मानून सर्व योजनांचे नियोजन करतो. आम्हांत आपल्या गेल्या व्हिडीओ वर ४५ हजार कोटींचे मुदत आपण दिले आहे. सिंचनांचे १२० प्रकल्प मार्गी लावले आहेत. यापुढे राज्याती ९५ लाख हेक्टर जमीन सिंचनासाठी येणार आहे. शेत, माती आणि शेतकरी यांच्याशी आपली नाळ जोडलेली आहे, असे सांगून मुख्यमंत्री श्री. शिंदे यांनी राज्य सरकार जलवृक्ष असेलया एक रथायांय कवि का, रावतकुल शिवार अशा योजनांचीही माहिती दिली. मुख्यमंत्री श्री. शिंदे म्हणाले, आपले पंपप्रधान नरेंद्र मोदी यांना कृषि क्षेत्रावा शेतकऱ्यांसाठी आणि कृषि संकल्प केला आहे. त्यापुढेक डिजीटल क्रांतीचा वापर शेतकऱ्यांसाठी आणि कृषि क्षेत्रासाठी करण्याचा हा त्यांच्या सरकारकंपनेतीत प्रकल्प देहोली शेतकऱ्यांच्या जीवनात फांतीं अणणारा ठरेल.शेतकरी,

बळीराजा ह्या अवघडाता, मायबाप आहे. अम्ही सदैव त्यांच्या पाठीशी उभे राहणारे असल्याचा पुरुष्यारही मुखमंत्र्यांनी केला. शेतकऱ्यांच्या कर्जासाठी लागणारे मुद्रांक शुल्क माफ करण्याच्या मुखमंत्र्यांनी श्री. शिंदे यांच्या घोषणेचे कुमनिर्मीत केले. मुंडे यांनी स्वमत केले. या निर्णयाचा पोचक कर्क घेण्याच्या शेतकऱ्यांना निश्चित मोठा दिलासा मिळणार असल्याचेही त्यांनी सांगितले. मंत्री श्री. व्. पणसरी के. देशातील सध्दा जिज्ज्वात ह्या म्हणशीं प्रकृत्य राबवण्यात आला. त्यावेळेची बौध आणि उत्तर देशातील फरुखनाद या जिज्ज्वातींनी याची यशस्वी कार्यवाही केली. बौध जिज्ज्वातीला सर्वच यंत्रणांनी अहोरात्र शोक सुमारे १ हजार २५१ गावांतील शेतकऱ्यांचा डाटा एकत्र केला. यातून सुमारे ४ लाख ७५ हजार शेतकऱ्यांचे फार्मस आयडी तयार करणारे आहेत. बौध जिज्ज्वाती निवड ही आपल्या राज्यासाठी अधिमानास्पद आहे. तसेच राज्यातील कृषि क्षेत्रातील विकासाला चालता देणारी ठरणार असल्याचेही त्यांनी सांगितले. यावेळी त्यांनी या प्रकल्पासाठी काम करणारा तलाठी, ग्रामसेवक, कृषि सल्लागक तसेच जिज्ज्वातील सर्व प्रशासकीय अधिकारी- कर्मचाऱ्यांचेही काँगुल केले. जिज्ज्वातीकरी श्रीमती मुधुल २०२५ यांनी प्रस्ताविकाक केले तसेच आभार मानले.

★★★

मुंबईकरांचा प्रवास सुखकर करणारा सागरी किनारा मार्ग

आंतरराष्ट्रीय दर्जाच्या मुंबई
शहरातील धकाधकाची जीववात वेळ
आणि इंधन बचतीला आर्थिक महत्त्व
आहे. वृहन्मुंबई महानगरपालिका
वतीने उभारण्यात येत असलेल्या सागरी
किनारामार्ग (दर्शन) ही एक बाजू
वाहतुकीसाठी खुली होत असून वेळ
आणि इंधन बचतीबरोबरच वाहतूक
कोंडी आणि प्रदूषण कमी होऊन
मुंबईकरांचा प्रवास सुखकर करण्यामध्ये
हा मार्ग महत्वपूर्ण भूमिका बजावणारा
आहे.

देशाची आर्थिक राजधानी म्हणून ओळख असलेले मुंबई हे भारतातील आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे एक प्रमुख शहर आहे. देशाच्या भूवैज्ञानिक परिस्थिती व उदिमाच्या दृष्टीने महत्त्वपूर्ण मानला जातो. सात बेटांनी तयार झालेल्या मुंबईचा भौगोलिक विस्तार उत्तर दक्षिण असा प्रभूलेला असल्याने येथील देशाच्या मुख्य भागाशी जोडलेले दोन मुख्य रस्ते देखील उत्तर दक्षिण असेच बांधलेले होते. साहजिकच या रस्त्यांवर देशाच्या हद्दीतही ही नित्याची बाब आहे. तथापि मागील काही वर्षात या रस्त्यांना पूक असे नवीन रस्ते तयार होत असल्याने रहदारीतही ही जटील समस्या काही होऊ लागली आहे. देशाच्या सुरु झालेल्या 'अल्ट सेव्' नंतर आता सोमवारी वाहकूकीसाठी खुला होत असलेला मुंबई विमानारी रस्ता प्रकल्प (दक्षिण) यामध्ये महत्त्वाची भूमिका बजावणारा आहे.

प्रकल्पामुळे होणारे फायदे
सागरी किनारी रस्त्यामुळे अंदाजे
७७ टक्के वेळेची बचत होणार असून
इंधनामध्ये ३४ टक्के बचत होईल. इंधन
बचतीमुळे प्रती वर्षी विदेशी चलनाची
देखील मोठ्या प्रमाणात बचत होईल.
ध्वनी आणि वायू प्रदूषण कमी होईल.
सुमारे ७० हेक्टर हरितक्षेत्र निर्मितीमुळे
प्रदूषण कमी होण्यास मदत होऊन

मुंबईकरांचे जीवनमान सुधारेल. या हरितक्षेत्रात सायकल ट्रॅक, सार्वजनिक उद्याने, जॉइंग ट्रॅक, खुले प्रेक्षागृह आदी प्रस्तावित आहेत. या रस्त्यामुळे इतर मार्गांवरील वाहतूक कोंडी कमी होण्यास मदत होईल आणि सुरक्षित व जलद प्रवास करता येईल. मुंबईकरांना सागर किनारी अतिरिक्त प्रीमीनेड उपलब्ध होईल.

प्रकल्पाची वैशिष्ट्ये

मुंबई किनारी रस्ता प्रकल्प (दक्षिण)
हा दक्षिण मुंबईतील ग्रिसेस स्ट्रीट
पलायनक्षेत्राचे दो बाहे वरच्या सी लंकच्या
वरली टोकापर्यंत असाणे आहे. या
रस्त्याची लांबी १०.५८ कि.मी. असून
मार्गिकांची रस्त्यावरील संख्या दोन्ही
बाजूला प्रत्येकी चार असेल. तर
बोगदांगमध्ये ती दोन्ही बाजूला प्रत्येकी
तीन असेल. वरचा टाऊन नॉनविलेच्या
रस्त्याची लांबी ४.३५ कि.मी. असून
पुलांची एकूण लांबी २.१९ कि.मी. आहे.
या मार्गातील मलबार हिल टेकड्या
खालील दोहेरी बोगदांग लांबी प्रत्येकी
२.०७ मीटर. असून त्यांच्या अंगरंग
व्यास ११ मीटर आहे. याचे एकूण
भारक्षेत्र २१.१६क्व.इतके असून तीन
ठिकाणी आंतरबंदल असतील ज्यांची
लांबी १५.६६ कि.मी. इतकी आहे.

७. ५ कि.मी. लांबीचे नवीन पदपथ
असून बस वाहतूकीसाठी समर्पित
मार्गिका ठेवण्यात आली आहे. समुद्री
लाटांपासून बचावासाठी ७.४७ कि.मी.
लांबीची सागरी तटरक्षक भिंत असणार
आहे. या प्रकल्पात अमरसन्स, हाजी

अली, वरळी डेअरी, थडाणी जंक्शन,
वरळी येथे पाकिजनी सुविधा उपलब्ध
करण्याचे येणार आहे.

हा प्रकल्प मे २०२४ पूर्वी पूर्ण
करण्याचे उद्दिष्ट आहे. या प्रकल्पाचे
काम प्राप्तीपासून अस्तून १ मे पेन्डुवारी
पर्यंत याची भौतिक प्रगती ८५.११
टक्के तर आर्थिक प्रगती ११.११ टक्के
इतकी झाली आहे. बोमगा खणन काम
१०० टक्के पूर्ण झाले अस्तून पुणे
प्राणपंच (रिक्लेमेशन) चे काम १८
टक्के पूर्ण झाले आहे. समुद्रप्रिथत
उभारण्याचे काम देखील पूर्णत्वास आले
अस्तून अंतरबंदल ८७ टक्के तर पुलांचे
काम ८५ टक्के पूर्ण झाले आहे.

बोगद्याची वैशिष्ट्ये

किन्नरा मार्गवरील पहिला बोगदा
खाणण्याची सुरुवात जानेवारी २०२१
मध्ये करण्यात आली होती. हा बोगदा
जानेवारी २०२२ मध्ये पूर्ण झाला.
दुसरा बोगदा खाणण्याची सुरुवात एप्रिल
२०२२ मध्ये करण्यात आली आहे हा
बोगदा मे २०२३ मध्ये पूर्ण झाला.
बोगद्याला ३७५ मि.मी. जाडीचे
कॉन्क्रीटचे अस्तर लावण्यात आलेले
असून त्यावर अग्नीप्रतिबंधक
उपाययोजनेअंतर्गत अग्नीरोधक
फायरवॉर्ड लावण्यात येत आहेत.
भारतात प्रथमच सकाडी वायुविवरण
प्रणालीची व्यवस्था करण्यात आली
असून आपत्कालिन निर्वासनासाठी
प्रत्येक ३०० मीटरवर छेद बोगदे
आहेत. उपयोजिता सेवेसाठी बोगदाग्राम्ये
युटीलिटी बॉम्बस्ची व्यवस्था करण्यात

‘महाप्रित’ची राज्याबाहेर
भरारी; गोवा शासनाचे
सोलर प्रकल्प त्वरित सुरु!

मुंबई : गोवा शासनाने महाप्रितबरोबर केलेल्या सामंजस्य कराराच्या अनुषंगाने सुमारे २०० कोटी रुपयांची सोलरविषयक

मध्ये मंजूर करण्यासाठी तत्त्वतः मान्यता
 देली आहे. नुकत्याच झालेल्या दावोस
 वरील परिषदेमध्ये सुमारे ९० हजार कोटी
 रुपयांचे परदेशी गुंतवणुकीबाबत सामंजस्य
 करार करण्यात आले.अनेक प्रकल्प
 महामित्रने हत्ती घेतले असून गेल्यामध्ये
 भुगाली मान्यता मिळालेले प्रकल्प याचाच
 भाग आहे.मा.मुख्यमंत्री व उपमुख्यमंत्री
 यांच्या साहाय्याने माफिर्नस व पावड्यामुळे
 महामित्रने अनेक कालावधीतील अनेक
 प्रकल्पांचे कार्यभर झालेले असून उर्वरित
 प्रकल्पांचा लवकरच कार्यभर होईल.
 यामध्ये शासकीय इमारतीवर रूफ टॉप
 सोलर, पीएम कुसुम अंतर्गत उपकेंद्र
 जवळील शासकीय जागेत लहान आकाराचे
 सोलर लावणे, पणजी शहरांमध्ये इलेक्ट्रिक
 वाहनांचे चार्जिंग स्टेशन उभारणे, या
 कामाबाबत करार करण्यात आला आहे.
 गोवा राज्यातील सुमारे दोनशे शासकीय
 इमारतीवर रूफ टॉप सोलर बसविण्यात
 येणार आहे. त्यामुळे सुमारे ३० मेगावॉट
 एवढी हरित ऊर्जा त्यापि होणार आहे.
 प्रतिवर्षी सुमारे १०० मिलियन युनिट्स
 एवढी हरित ऊर्जा तयार करण्याचे उद्दिष्ट
 आहे. पीएम कुसुम योजनेतर्गत एकूण १४
 मेगावॉट जमिनीवरील सोलर प्रकल्प
 उभारण्यात येणार आहेत.शेतकऱ्यांना
 दिवसा वीज उपलब्ध होणार असून
 शासनाचा सबसिडीवरचा खर्च टप्प्याटप्प्याने
 कमी होणार आहे. तसेच महामित्रतामार्फत
 नावीन्यपूर्ण व्यावसायिक मॉडेल अंतर्गत
 इलेक्ट्रिक वाहनांना वीज चार्जिंग स्टेशन
 उभारण्यात येणार आहेत. यामुळे गेल्यामध्ये
 ग्रीन मोबिलिटीचा प्रसार होण्यास मदत होणार
 आहे. या प्रकल्पांना गोवा शासनाचा तत्त्वतः
 मान्यता असून लवकरच प्रत्यक्ष
 कामास सुरुवात होणार आहे. ★★ ★

प्रकल्पाचा खर्च

मुंबई किनारी रस्त्यासाठी एकूण बांधकाम खर्च १३९८३.८३ कोटी रुपये अपेक्षित आहे. यामध्ये ९३८३.७४ कोटी रुपयांच्या प्रत्यक्ष बांधकाम खर्चाबरोबरच इतर अनुषंगिक खर्चाचा समावेश आहे.

इतर वैशिष्ट्ये

सागरी रस्ता प्रकल्पतील बोगदा खणण्याच्या यंत्रणेने (टीबीबी) लक्ष्यधन्यात येणारा भारतातील सेंट्रल मोटोव्हा व्यासाचा बोगदा (व्यास १२.१९ मी.) आहे. भारतात प्रथमच रस्ते वाहतूक बोगदाग्रामध्ये सकाई वायुविजन प्रणालीची योजना करण्यात आली आहे. तसेच भारतामध्ये प्रथमच एकलस्तंभ पाईलचा पाया बांधून पुलांची उभारणी करण्यात आली आहे. एकच प्रकल्पाप्रमाणे पुनःभागण करून रस्ता, पूल, उतत मार्ग, उतरण मार्ग, आच्छादित बोगदा, समुद्र तसेच टेकडीवरील बोगदा, हिरतक्षेत्राची निर्मिती करण्यात आली आहे.

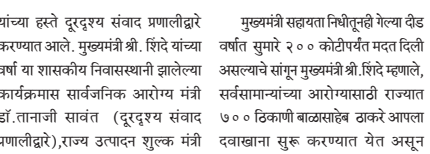
प्रकल्पातील प्रवाळांचे (कोरल) स्थलांतर व अस्तित्ठ टिकविण्याचे काम यशस्वीरीत्या साध्य करण्यात आले आहे. एकूणच वेळ आणि इंधन वाचवून बरेबार व वाहतूक कडी आणि प्रदूषण कमी करून मुंबईकरांचे दैनंदिन जीवनमान सुखकर करण्यामध्ये हा किनारा मार्ग महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावेल, हे निश्चित. ★★

जिल्हा रुग्णालय, वैद्यकीय महाविद्यालय या
आरोग्य मंदिरांचा कायापालट करण्यास प्राधान्य

मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या हस्ते धाराशिव येथील ५०० खाटांच्या
जिल्हा रुग्णालयाचे ऑनलाईन भूमिपूजन

मुंबई : राज्य शासनने ग्रामीण भागातील आरोग्य सुविधा बळकट करण्यास प्राधान्य दिले आहे. राज्यातील जिल्हा रुग्णालयां व वैकीरी मंडळी वडलियालये यांना कापापटल करणयात येणार असूया टिकाणी दर्जेदार आरोग्य सुविधा उपलब्ध करून देऊन आरोग्य सेवांचे ही मॉडरे अधिक सुसज्ज करेली जातील असे प्रतिपादन मुख्यमंन्त्री एकनथा शिंदे यांनी आज केले.

सार्वजनिक आरोग्य विभागामार्फत धावजिण्या येथे उभाणयलत रुग्णालया नवीन ५०० खाटांच्या जिल्हा रेणालयाच्या इमारतीतचे भूमिपूजन मुख्यमंन्त्री एकनथा शिंदे

पूरा पुराण देसाई, क्रीडा व युवक कल्याण मंत्री संजय बनसोडे, आमदार मां म्हाजे, आमदार अनंताभा कायडे, आमदार राजेश पवार, आमदार बाबाजी कल्याणकर, माजी आमदार रामकृष्ण कर्मकर, सर्वजनिक आरोग्य विभागाचे अपर मुख्य सचिव मिलिंद म्हैसकर (दुद्रुध संघ संस्था प्रणालीचे), आरोग्य सचिव नवीन सोना, आयुक्त भीरजकुमार, आरोग्य संचालक डॉ. नितीन आंबादेकर तर भाराशिराशे येथील भूमिपूजन कार्यक्रम शाल्याळारून मित्राचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी डॉ. प्रविणसिंह परदेशी, जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी डॉ. मैक घोष, आरोग्य विभागाच्या तालुका मंडळाच्या उपसंचालक डॉ. अर्चना भोगोले, सर्वजनिक बांधकाम विभागाचे कार्यकारी अधिकृत बाबासाहेब थोरात, आरोग्य मंत्राली अधिन्याय नरसिंग भांडे, प्रभारी जिल्हा शल्यचिकित्सक डॉ. इमाईल मुल्ला, जिल्हा आरोग्य अधिकारी व अतिथि खोचरे यांनी मुखुन उपस्थिती होती मुख्यमंत्री श्री. शिंदे यांनी यावेळी भाराशिरा जिल्ह्यात होत असलेल्या सुमुख ज. ० ० खांद्यास्थलायन बहल त्यांचे लखनंदार केले. ते म्हणाले सर्व शासनाचे अतिशय मनी खर्चात आले सुविधा उपलब्ध व्हाणात यासाठी राज्य शासनाने प्राधान्य दिले आहे. आरोग्य विभागाच्या यासाठी आव्हाने निर्णय व यंत्रणेच्या उपलब्ध करून दिली जात आहे. राज्यात वैद्यकीय महाविद्यालयांसोबतच स्वयंसेवक संपन्न योग्य सेवांसाठी स्थितिले हॉस्पिटल सुमुख करणाऱ्या निर्णय घेतले असल्याचे मुख्यमंत्री श्री. शिंदे यांनी यावेळी म्हणले

मुख्यमंत्री श्री. शिंदे म्हणाले की, आमचे शासन हे दिलेला शब्द पाळणारे शासन असून धाराशिव येथे अपराध्याच्या अडोलेले ५०० खांदीचे जिल्हा रुग्णालय हे त्याचेच एक दाखरण आहे. शासनाने महत्त्वाच्या एक लाखो योजनेत दीड लाखांहून पाच लाखांपर्यंत उपचाराच्या खर्चाचे मान्यता दिली आहे. धामनीनंदी नदी मोदी यांनी सुरू केलेल्या आयुष्यभारत भारत योजना व राज्य शासनाच्या महत्त्वा फुले वैद्यकीय सेवा योजना यामुळे सर्वसामान्यांना आरोग्य ही सेवा विनाशायस उपलब्ध होत असेलत्याचे सांगितले.

A photograph of four men standing side-by-side, smiling. From left to right: a man in a light orange shirt, a man in a dark blue shirt, a man in a light blue shirt, and a man in a dark blue shirt. They are standing in front of a banner that is partially visible.

मुख्यमंत्री सख्तयात निधीतूनही गेल्या दीड वर्षात सुमारे २०० कोटीपर्यंत मदत दिली असल्याचे सांगून मुख्यमंत्री श्री.शिंदे म्हणाले, सर्वसामान्यांच्या आरोग्यासाठी राज्यात ७०० ठिकाणी बाळसाहेब ठाकरे आपत्ता दवाखाना सुरू करण्यात येत असून जवळपास ३०० ठिकाणी हे दवाखाने सुरू झाल्या आहेत. अता कॅशलेस वैद्यकीय सेवा ही सुरू करता आल्याचे ते म्हणाले.

मुख्यमंत्री श्री शिंदे म्हणाले, सांगली साधारण जिल्ह्यात स्मार्ट पीपलची सारखा उपक्रम राबविता जात आहे. अशा उपक्रमातून सर्वसामान्यांना दर्जेदार आरोग्य सेवा मिळत आहेत. धाराशिव येथे उधारपणाला येत असलेल्या राखणयाचा अडीस, उमरगा, बाणीं पंढा या भागातील जनतेस लाभ होणार असून या ठिकाणी वैद्यकीय शिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांना त्यांचा लाभ होईल. आरोग्य मंत्री तथा पालकमंत्री डॉ. सावंत म्हणाले, राखणयातील सर्वसामान्य जनतेच्या आरोग्याची काळजी घेण्यासाठी आरोग्य विभाग नेहमीच दक्ष आहे. धाराशिव जिल्हा हा आकांक्षित जिल्हा म्हणून ओळखला जातो. या जिल्ह्यात आहे असलेल्या या जिल्हा रुग्णालयामुळे या भागातील जनतेला चालण्या व दर्जेदार आरोग्य सुविधा मिळतील असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला. मित्रांचे मुख्य अधिकारी अधिकारी डॉ. प्रवीण परदेशी यावेळी म्हणाले, पालकमंत्री यांच्या वाढविल्यासमिति पालकमंत्री भेट मिळाली आहे. ३२वर्षा या जिल्हा रुग्णालयाचे बांधकाम पूर्ण होणार आहे. असे त्यांनी सांगितले. आरोग्य विभागाचे राखण शिव मिलिंद नैसर्गिक म्हणाले, राखण १ जिल्ह्यात सुसज्ज रुग्णालये बांधण्यात येत आहे. ३६२ कोटी खर्चाच्या निधी डॉ. परदेशी यांनी पृथक् पृथक् विकास करून घेतल्या बांधकामासाठी उपलब्ध करून दिल्याचे सांगितले.

जागतिक जल दिनानिमित्त
विद्यार्थ्यांनी पटवून दिले पाण्याचे महत्त्व

-: निसर्ग चक्र - टीम :-

डोंबिवली - जागतिक जल

दिनामिति डोंबिवली मधील शेकडो
विद्यार्थ्यांनी काढलेल्या जलदिदी व्यारे
पाण्याचे महत्त्व पटवून देतानाच पाणी
बचतीचा संदेशही देण्यात आला.
टिळकनगर विद्यामंदिर, दक्षता
मंडळ, श्री लक्ष्मी नारायण संस्था, उर्जा
पंडडेशन आणि स्वामी विवेकानंद
सेवा मंडळाच्या संयुक्त विद्यमाने
जलदिदी काढण्यात आली. श्री
लक्ष्मीनारायण संस्थेच्या सुरेखा
जोशी, पर्यावरण दक्षता या मेधा
शाईल, उज्ज्वला केतकर, रूपाली
शाईवाल, उर्जा पंडडेशन या स्नेहल

दिक्षित, मेधा गोखले, विवेकानंद सेवा
 मंडळ यांच्या संचित अनिल मोकल
 आणि सारिका परब यांनी संपत्ती
 घातून पालखी उरुहातात संघ केली.
 पालखी, झांजा, झेंडे धवते
 लक्षवेष्टी होतं. पाणी पाचवे महत्त्व
 पालक करणारे पालक ह्याता झळकत
 होतं. 'बचत पाण्याची, गरज काळाची'
 पाणी आळा पाणी जिरवा, स्वच्छ
 पाणी आदी घोषवाक्य देण्यात
 आली. पाण्याचे संवर्धन, संरक्षण तसेच
 मर्यादा जपण्यासाठी कटिबद्ध राहणारे
 आवाहन करणयात येत होते.

मातलक, मुद्रक, प्रकाशक, संपादक शिवम राजेंद्र वसन्ते यांनी छिद्रकला प्रिंट मिडीया, अॅण्ड पब्लिकेशनस प्रा. लि. इन्क्यू. २३०, तीरीसी ईंडस्ट्रियल एरिया खोरेणे, एम.आय. डी.सी., ठाणे - बेलापुरा रोड, नवी मुंबई, जि.ठाणे, पिन कोड.नं.४००७७०, येथे छापून प्रसृत नं. २१९, बॅल्लम मजला, एल.आय.डी. बिल्डींग नं. १६, बिर्ला कॉलेज समोर, चिक्कापूर, कोकण वसाहत, कल्याण (प.), ता. कल्याण, जि. ठाणे, पिन कोड. नं. ४२१३०१ येथून प्रकाशित केले.(आर.पु.आय.नं. ए.ए एल.ए.ए.आर /२०२२/३३३८), **Mob. 09987496136**

Printed, Published, Owned & Editor : Shivam Rajendra Vakhare, Printed at SIDDHAKHATA PRINT MEDIA & PUBLICATIONS PVT. LTD., PLOT No. W-230, TTC Industrial Area, Khairme MIDC, Navi Mumbai- Dist. Thane, MAHARASHTRA- 400710 Published From - Flat no 219, First Floor, I.J.B Bldg No 1, One - Birla College Chikanghar, Kokan Vashahat, Kalyan (W), Taluka - Kalyan, Dist- Thane, Pin Code: 421301 (Maharashtra) **RNI.No. MAHMAR/2022/83338**